

Hiiumaa aastaõpetaja Aare Ristmägi

Teist aastat järjest valiti Hiiumaa aastaõpetaja Pühalepa vallast, Palade põhikoolist. Eelmisel aastal pälvis aastaõpetaja tiitli loodusainete õpetaja Karin Poola, tänavu eesti keele ja kirjanduse õpetaja Aare Ristmägi.

Mis tunne on olla Hiiumaa aasta õpetaja?

Ega erilist tunnet olegi. Olen rahul, kui tiitel on antud n.ö elutöö eest. Üht-teist on ju tehtud, aga igaüks meist võib enda kohta seda öelda. Olen ju ametid või ülesanded vastu võtnud, mis mulle on pakutud, olen neid tagasihoidlikul moel täitnud. Töö, mida olen teinud, on mulle meeldinud. Võin öelda enda kohta sedagi, et töö on hobi ja hobi on töö. Olen väga vähe täitnud neid kohustusi, mis mulle pole meeldinud. Olen neist lihtsalt kõrvale hiilinud.

Olen olnud Palade kooli õppealajuhataja 31 aastat, neist enamiku poole ametikohaga. Kiidan ennast ja õpetajaid ning õpilasi selle eest, et oleme suutnud nende aastate jooksul anda põhikooli lõpetajatele hariduse, mis on võimaldanud edasi õppida keskkoolist andvates õppeasutustes, edukamatel ja tahtekindlatel ka vabariigi tippkoolides. Oleme püüdnud võidelda iga õpilase eest, mis sest et näiliselt tema vastu. Oleme seisnud selle eest, et tunde ära ei jääks, vaid et need saaksid asendatud. Kiidan õpetajaid suhteliselt hea tervise eest, ehk tähendab see ka soodsat mikrokliimat koolis. Oleme heatahtlikult asju ajanud, kõigi kampaaniatega üsna tagasihoidlikult kaasa läinud. Direktorid on täitnud oma kohustusi õpetajaid säästes, taganud neile vastutustunde oma töö ja õpilaste teadmiste eest. Olen ülimalt rahul meie õpilaste esinemistega maakondlikel aineolümpiaadidel, ka tasemetööde ja lõpueksamite tulemustega. See on koolipere ühine töö ja saavutus.

Viimane õppeaasta oli mu õpilastele tõesti edukas. Olen kogu õpetajaameti jooksul pidanud olulisemaks kirjandi- ehk sõnastusõpetust. Olen uhke, et maakondlikul kirjandivõistlusel olid väga edukad Kristiina Valdman, Elis Kiin ja Triin Salin. Lääne regiooni (Hiiumaa, Saare-, Lääne-, Pärnu-, Rapla- ja Järvamaa) politseiteemalise kirjandivõistlusel olid üliedukad Carolyn Engso ja Kristiina Valdman. Rahvusvahelisel kirjajakirjutamise võistlusel pälvis 67 riigi esindajatest Mariana Köster pronksmedali.

Arvan, et tiitli eest olen tänu võlgu meie tublidele õpilastele ja õpetajatele. Üks inimene ei tee koolis üksinda midagi.

Aare Ristmägi

Arvamus tänasest koolist.

Kool on õpetajate ja õpilaste ja ühiskonna ühismudel. Me peame õpetama ja kasvatama kõiki õpilasi. Tänapäeva kool, aga küllap iga ajastu kool on jätnud vaatamata oma reglementeeritusele küllalt vabadust, kui seda osata õigesti ja arukalt kasutada. Kõikide aegade jooksul on olnud leebid ja rangeid õpetajaid, hea- ja pahatahtlikke õpilasi, koolikiusamist ja koolikorra rikkumisi, halvemaid ja paremaid klasse, halvemaid ja paremaid koole. Vähe sõltub sellest, kas elati krihvli-tahvli või kriidi-tahvli või magnetofoni-diaprojektorite või arvutite ajastul. Oluliseks jääb õpetaja-õpilase ja kodu seos. Oluliseks jääb, kuivõrd me suudame õpilast kõrvõimalike ülesannetega arendada. Pisut pelgan seda, et tänapäeva koolisüsteem annab liiga kergekäeliselt võimalusi mitte midagi tegemata läbi saada, ja see tähendab tulevikus kohusetundeta inimeste järsku kasvu, mis tähendab õnnetust eelkõige neile endile. Igal koolil on õnneks siiski võimalusi kehtestada leidlikult, tolerantset, vastutustundekalt ja arukalt oma süsteem õppeedukuse hoidmiseks.

Pühalepa Vallavalitsus ja Volikogu õnnitlevad Hiiumaa aastaõpetajat Aare Ristmägi

Palade Põhikooli direktor Uno Kõiv

Palade põhikool alustas tänavust uut õppeaastat uue koolijuhiga, kelleks on Uno Kõiv. Uno on enda tutvustuseks öelnud järgmist:

LAPSEPÕLV – möödus Jõhvi linnas. Huvialadeks voolimine ja sport (sulgpall ja korvpall). Põhikooli ajal möödus suur osa vabast ajast multifilmide tegemisel.

HARIDUSTEE – keskkooli lõpetasin Suure-Jaanis. Kiitusega lõpetasin Tartu Ülikooli kehakultuuri teaduskonna sportmängude erialal. Hilisematel koolitustel olen lisaks omandanud riigikaitse õpetuse ning keemia õpetaja erialad.

Uno Kõiv

TÖÖ – suurem enamus tööaastatest on möödunud kehalise kasvatus õpetajana ja korvpallitreenerina. Vahepeal olin 5 aastat Jõhvi Gümnaasiumi direktor. Alates 1999 aastast Hiiumaal kehalise kasvatus ja keemia õpetajana.

MUU – seoses sporditööga on olnud võimalus palju ringi liikuda ja tutvuda mitmete riikide koolisüsteemidega (Soome, Rootsi, Taani, Saksamaa, Jaapan)

HOBID – korvpall ja loodusmatkad (mäed).

2008/2009 õppeaasta Palade koolis

Sel aastal elame juubelielselt, sest 2009 sügisel saab kool 125 aastaseks. Tänavu alustas meil õpinguid 83 õpilast. Täiskoormusega õpetajaid on 8 ja osalise koormusega 6. Sellest õppeaastast on kooli õppedirektor Antti Leigri. Taas töötab koolis logopeed Helina Täht. Esmaspäevast kolmapäevani on majas valla sotsiaalpedagoog, Heli Tuisk, kes on alati nõus laste muresid kuulama ja lahendust otsima. Rõõmu teeb see, et teist aastat järjest tuli „aasta õpetaja“ tiitel Palade Põhikooli. Sellel aastal sai selle meie kooli raudvara – Aare Ristmägi.

Kõige suurem uuendus koolis on e-koolile üleminek. See võimaldab lapsevanematel saada operatiivset infot oma lapse tegemiste kohta koolis. Kellel internetiühenduse võimalust ei ole, sellel jääb suhtlemine kooliga endiseks (õpilaspäevik, telefon, kirjateel jne.)

Informatiivsemaks tahame teha ka kooli kodulehekülge, kust saab infot kooli dokumentatsiooni kohta, ürituste toimumise kohta, õpilaste ja õpetajate kordaminekud ja saavutused jne.

Sellest õppeaastast on 8 klassi õpilastel võimalik

valida üleminekueksamiks kas uurimistöö või mõni õppeaine. 9 klassi õpilastele pakume võimaluse saada koos lõputunnistusega ka arvutikasutaja oskustunnistus.

Püüame taas elustada kooli traditsioonilised ülekoollised üritused, mis vahepeal on natuke soiku jäänud. Samuti püüame avada kooli juures palju erinevaid huviringe, et lastel oleks tegevust ja arenemisvõimalusi ka tunniväliselt.

Sisekorras tahaks jõuda selleni, et igasugune nii sõnaline kui füüsiline vägivald koolist kaoks.

Selleks, et meie koolis oleks kõik hästi ja tore kutsun kõiki lapsi, lapsevanemaid, õpetajaid ja omavalitsust koostööle. Suhtleme ja räägime probleemid selgeks!

**RÕÕMSAT JA TEGUDEROHKET UUT
KOOLIAASTAT!**

Uno Kõiv
Palade Põhikooli direktor

Palade Põhikooli torekad - Mihkel Vannas, Kaido Sinijärv, Seren ja Janar Köster Kloogaranna noortelaagris

Eestlaste ohutuskultuur on kahetsusväärset madal

Päästeameti
peadirektori
asetäitja **Alo
Tammsalu**

Tuleõnnetustes hukkunute arvu poolest 100 000 elaniku kohta on Eesti Euroopa Liidu liikmesriikide hulgas esikohal. Samas on meil võrreldes paljude teiste Euroopa riikidega enim kutselisi päästjaid ühe inimese kohta.

Kas meie päästja on teistest viletsam või peaks hukkunute arvu vähendamiseks olema veel kordi rohkem päästjaid? Või on probleem siiski milleski muus kui päästjate arvus ja nende kvalifikatsioonis?

Vaagides Eestis toimuvate õnnetuste kõige sagedasemaid põhjuseid, võib nentida, et eestlaste ohutuskultuur on võrreldes ülejäänud eurooplastega kahetsusväärset madal. Päästjatena näeme, et enamike õnnetuste põhjuseks on ääretult ebamõistlik, ennasthävitatav ning hoolimatu käitumine. On see tingitud vastutustunde puudumisest, hoolimatusest, teadmatusest või hoopiski rahvuslikust eripärast?

Eestlastel on omapärane vanaõna: õnnetus ei hüüa tülles. Selles juba näib sisalduvat üldrahvalik mõtteline eeldus, et õnnetusega võidelda polegi võimalik – see tuleb niikuinii salaja ja ettehoiatamata. Reaalsus on aga teistsugune. Sellest räägivad suitsukonist süttinud voodid, hoolimatult ehitatud ja hooldamata küttekolded, katkised elektrijuhtmed majapidamistes, valesti tehtud lõkkesed ning samuti hulljulged kiiruseületajad ja roolijoodikud. Õnnetus hüüab, ta lausa kisendab tülles – tuleb tahta vaid kuulata ja tähele panna.

Igähe enda vastutus

Ometi ei ole kõikide õnnetuste põhjused kinni üksnes ohtude tundmises, vaid suuresti selles, kuidas nendesse suhtutakse, kui tõenäoliseks nende juhtumist peetakse ning kas nende vältimiseks midagi tehakse. Viimaste uuringuandmete kohaselt on vaid 38% eestimaalaste majapidamistest varustatud suitsuanduritega. Andurite mitteomamise põhjus on jätkuvalt just ohu mittetajumine – ca 40% vastajatest oli veendunud, et suitsuanduri vajadus puudub, kuna tema kodus ei ole ohtu.

Paraku on ka selliseid traagiliselt lõppenud tuleõnnetusi, kus peale kustutustööd avastatakse hukkunud isiku kapist või sahtlist veel pakendis olev või patareideta suitsuandur. Suur osa häirekeskusele tehtud eluhoonete tulekahjude teadetest sisaldab informatsiooni,

et teatamise hetkel põleb korter või hoone juba lahtise leegiga.

Üle 90% tuleõnnetuste tagajärjel hukkunutele on surnud juba enne pääste kohale jõudmist. See annab tunnistust tulekahjude hilisest avastamisest. Tuli on nendel juhtudel juba tulekahjust teatamise hetkel surmava töö teinud!

Ometi annaks paigaldatud suitsuandur kontrollimatust põlengust valju heliga märku juba selle algfaasis ning ärataks ka pahaaimamatu magaja ajal, mil ta suudaks end veel päästa või leegid esmaste tulekustutusvahenditega isegi kustutada. Kuigi suitsuandur on lihtsaim ja odavaim elupäästja, loodab endiselt suur hulk inimesi, et nemad tuleõnnetusega kokku ei puutu või päästab neid hullest ehk riik.

Riigi kohustus

Organiseeritud pääste on läbi ajaloo olnud ühiskonna kokkulepe toetada ja aidata oma ligimest, kes ei suuda kas loodusnähtustest või inimese enda teadmatuse, lohakuse või pahatahtlikkuse tõttu põhjustatud õnnetusega iseseisvalt hakkama saada. Eestis on sadakond riiklikku ning pea sama palju vabatahtlikkusele tuginevat päästekomandot. Ometi hukkub meil aga tuleõnnetuses keskmiselt 130 inimest aastas. Ükskõik kui palju on meil päästekomandosid, jäävad nad ikkagi ju üksnes tagajärgi leevendavateks või kõige hullemat ärahoidvateks struktuurideks, kes sekkuvad sündmuste ahelasse alati peale õnnetuse toimumist ehk ajal, mil kahju on juba sündinud. Päästekomandode arvu suurendamine parandab küll abi kiiremat sündmuskohale jõudmist ning tulekahju kiiremat likvideerimist, kuid ei vähendaks õnnetuste arvu.

Ehkki riik on mitmetel juhtudel muutnud endale õigusaktidega kohustuseks inimeste turvalisusega seonduva, ei pruugi selline mehhaaniliselt tekitatud ohutus olla siiski toimiv ja jätkusuutlik. Oma panust olukorra paranemisse ei anna tihtilugu ka meedia, mis üsna üleekspluateeritud „valvekoera“ positsioonil aina süüdlasi otsib, suutmata näha, et ohvrid ise sageli samaaegselt ka süüdlase rollis on. Sellise „kreenis“ käsitlemise tulemusena kasvab ühiskonna sotsiaalne abitus ja vastutusvõimetus veelgi ning süveneb mugav minust -ei-sõltu-mitte-miski maailmapilt, mille kohaselt kõik, mis juhtub on paratamatu ja inimesest sõltumatu. Pealekauba peetakse süüdlaseks veel hilist ja mittepiisavat abi.

Heaks näiteks on hiljutised sündmused Järvamaal Imavere vallas, kus päästjate puuduse tõttu oli sunnitud väljasõidud lõpetama Imavere päästekomando. Nii kohalik omavalitsus, kohalikud ettevõtted kui ka meedia süüdistasid päästeteenistust koheselt sealse elu turvalisuse vähendamises, justkui päästeteenistuse kohalolu muudaks õnnetuste toimumise tõenäosuse olematuks.

Augusti algul puhkes Imavere valla sotsiaalajas traagiline tulekahju, mis nõudis kolme inimese elu. Koheselt hakatigi õnnetuse tagajärgi siduma selle põhjuste asemel hoopis päästekomando tegevuse lõppemisega, nagu see olekski olnud õnnetuse põhjuseks. Tegelikult oli aga sotsiaalajas tuleohtlik seisukord ning õnnetusele eelnenu justkui peatükk õnnetuste tekkimise käsiraamatust.

Reaalsuse defineerimine

Reaalsuse defineerimise ja teadmistolõhe vähendamiseks ei pea tegelema üksnes meedia, vaid ka riigiasutused ja kohalikud omavalitsused, kes elanikkonnale teenuseid pakuvad. Avalikkusel pole mitte ainult õigus, vaid ka praktiline vajadus täpselt aru saada, millist abi, kui kiiresti ja millises mahus ta riigilt saab oodata. Just see teadmine aitab inimesel elus paremini toime tulla võimaldades õnnetusi ennetada, maandada täiendavaid riske ning vähendada seejuures nn õpitud abitusse sündroomi.

Operatiivteenistuse poole pöördumise põhjuseks on enamasti see, et inimene ise ei tule oma oskuste, jõu või vahenditega olukorra lahendamisel toime. Seega peaksid algama riigi kohustused inimest abistada sealt, kus lõppevad elanikkonna teadlikkus, vastustus ja suutlikkus ennast õnnetuste eest kaitsta. Lühidalt tähendab see, et riik peab suutma kavandada, korraldada ja rahastada elulise tähtsusega abiteenistusi sel määral, mis on optimaalne elanike arvust ja piirkondlikest riskidest lähtuvalt. Kust jookseb aga piir optimaalse ja ebapiisava abiteenuse vahel on selgelt ühiskondlikku

diskussiooni väärt küsimus. Arvestada tuleks ka sellega, et riigihalduse mudel Eestis toetab pigem nn õhukese riigi poliitikat ning jahtuv majanduskeskkond võib tuua kärpeid ka siseturvalisuse eelarvesse ning seeläbi vähendada ka päästeteenuse kättesaadavust.

Üks keerulisemaid küsimusi on ikka see, kuidas kaitsta inimest tema enda hoolimatu tegevuse tagajärgede eest ja kuidas selgitada, et eelkõige saab ikka tema ise teha palju oma elu ja vara säilitamiseks. Sellega haakub ka küsimus inimeste oskusest ja suutlikkusest vastutada, sest eelmine, ülenormeeritud riigikord vähendas seda võimet oluliselt. Koguni nii, et taasiseseisvunud demokraatliku riigi iseotsustamise tingimustes ei taipa paljud ikka veel, et riik ei ela enam nende eest elu ära, vaid seda tuleb ikka ise teha – ja võimalikult vastutustundlikult, nii ühiskonna kui oma lähedaste ees.

Päästeameti peadirektori asetäitja
Alo Tammsalu

Sorteeritud jäätmete moodulmajad

Täna on valminud ja vallaelanike ja meie külaliste poolt aktiivset kasutamist leidnud erinevate pakendijäätmete kogumismajad valla erinevates kohtades. Kogumismajakesed paiknevad Hellamaa külas-Hellamaa Perekeskuse taga. Vilivalla külas -Vilivalla endise bussiootekoja kõrval. Nõmba külas -Nõmba bussipeatuses, Suuremõisas-Suuremõisa Tehnikumi uue õppehoone taga ja Lõpe külas-Lõpe endise katlamaja vastas. Neis majakestes saab tasuta asetada erinevatesse konteineritesse paberit ja pappi, klaasist

taarat, plasttaarat, erinevat pakenditaarat (tetra jne.) ja patareisid. Olmejäätmete konteinerisse panemine on keelatud! Siinjuures soovime vallaelanike poolset koostööd, valda teavitamisest täitunud konteineritest. Lähiajal paigaldatakse ka majakestele vastavad infotahvliid. Sorteeritud jäätmete kogumismajade rajamist rahastas Keskkonna Investeeringute Keskus ja Pühalepa Vallavalitsus.

Alne Lepna

Tähelepanu Pühalepa valla külad, külavanemad, mittetulundusühingud alanud on külade omaalgatuslike heakorraprojektide teostamiseks toetuste taotlemine.

Pühalepa valla külade omaalgatuslike heakorraprojektide teostamiseks toetuse taotlemise kord:

1. Raha võib taotleda küla arenguks ja heakorra tegemiseks (kraaviääred, teed, teeääred, võsaraie) ning spordi- ja puhkerajatiste rajamiseks ja korrashoiuks, külaseltside ja ettevõtjate koolitamiseks
2. Taotluste esitamise õigus on külavanematel, külaseltsidel, MTÜ-del, küla aktiivsel esindajal (kui puudub külavanem)
3. Raha taotlemise aluseks on küla poolt koostatud projekt, kus on ära näidatud tegevused ja eelarve.

- Märkuseks:** projekti teostamisel eeldatakse ka küla oma panust (näit talgud jne) projekti maksumusse s.t, et projekti ei rahastata 100%-liselt.
4. Raha võib taotleda küla poolt esitatud projekti omaosaluse katmiseks.
 5. Taotlused esitatakse vallavalitsusele **01.oktoobriks**
 6. Taotlused vaadatakse läbi kahe nädala jooksul. Taotlused vaatab läbi vallavalitsus koos vallavolikogu maamajanduskomisjoniga.
 7. Otsusest teatatakse taotlejatele kirjalikult ja rahuldatud taotlused avalikustatakse Pühalepa valla

veebilehel ja Pühalepa Teatajas.
8. Raha taotleja vastutab projektiga rajatud objekti toimimise eest 5 aastat

Projektitoetuse taotluse vormi on võimalik saada valla veebilehelt: www.pyhalepa.hiiumaa.ee valides menüüst: **Dokumendid** ⇒ **Blanketid** ⇒ **Külade omaalgatuslike heakorraprojektide toetuse taotlus** või vallamajast.

Abi projektide kirjutamisel saab vallamajast telefonil 463 6841

Hajaasustuse veeprogrammi taotlusvoor avatud

Hajaasustuse veeprogrammi taotlusvoor on maavanema korraldusega avatuks kuulutatud ja 1. septembrist 31. oktoobrini võib vallavalitsusele esitada taotlusi. Taotluse vorm on saadaval veebilehel http://www.eas.ee/vfs/4837/Veeprogrammi_taotlusvorm.doc ja selle lisa http://www.eas.ee/vfs/4507/Taotluse%20Lisa_1.xls. Lisas tuleks lahti kirjutada projekti eelarve.

Tähelepanelik tuleb olla, et taotlusega oleks kaasas kõik nõutud lisadokumendid: projekti eelarve (lisa 1), hinnakalkulatsioonid, omafinantseeringut (1/3 eelarvest) tõendav garantiikiri jne._- need on kõik taotluse lõpul loetletud kohustuslike lisadokumentidena.

Taotlusi hakkab hindama omavalitsuse 5-liikmeline komisjon, kelle ülesandeks on kontrollida taotluse vastavust nõuetele ja kui soovitud kogusumma on suurem, kui on toetusteks ettenähtud vahendeid, seada taotlused kasusaajate hulga (sh kuni 18-aastaste lastega perede liikmete arv), saavutatava tulemuse ja teostatavuse järgi pingeritta. Samal veebilehel on

avaldatud ka hindamisjuhend.

Otsuse langetab komisjoni ettepaneku põhjal kohalik omavalitsus ja annab 5 tööpäeva jooksul peale otsuse tegemist taotlejale teada. Et taotlusi võetaks vastu 31. oktoobrini 2008, siis jääb otsuse langetamine novembri algusesse. Kui taotlus jääbki tänavu rahuldamata, tuleb arvestada, et järgmisel aastal on abikõlbulikud uuringute ja vee kvaliteedi analüüsi tasud, projekteerimiskulud, samuti lõivud ja notaritasud, mis on tehtud pärast 1. jaanuari 2007 ja enne toetuslepingu sõlmimist vallaga.

Hoolega tuleks lugeda ka programmdokumenti <http://www.eas.ee/vfs/4452/>

[hajaasustuse__veeprogrammi_programmdokument.pdf](#), kus on kirjas toetuse saajate õigused ja kohustused.

Küsimuste puhul ja abi saamiseks võib pöörduda Reet Nisumaa poole: telefon vallas 463 6846 (üldjuhul tööpäevadel pärast kella 14.00), mobiiltelefon 53453240 või meili aadressil reet.nisumaa@pyhalepa.ee

Ühisveevärgi rekonstrueerimine Ala külas

Ala külas ühisveevärgi ja-kanalisatsiooni rekonstrueerimise ja laiendamise käigus rekonstrueeritakse Sakla külas iseveoolset kanalisatsiooni trassi 187 m ja rajatakse 285 m uut survekanalisatsiooni, rekonstrueeritakse veetrassi 802 m. Ehitatakse uus veetrass pikkusega 1353 m, mille väljaehitamisel on Ala küla elanikel võimalus liituda piirkonna vee operaatoriga ja edaspidi tarbida kvaliteetselt joogivett. Töid teostab Dagosan OÜ ja omanikujärelevalvet teeb Toomas Kattel AS Kärkla Veevärgist. Samaaegselt raadatakse Ala küla

tänav, kaevatakse lahti kinnivajunud kraave, paigaldatakse uusi truppe ja vahetatakse välja vanad lagunenud trupid, korrastatakse sadevete äravool Ala küla piirkonnas. Tööde teostamisel võib esineda ebamugavusi nii jalgsi kui sõiduvahendiga liiklejatel Ala ja Sakla küla piirkonnas. Plaanilised torutööd lõpetatakse novembris 2008, teekatete lõplik korrastamine aga juunis 2009 a.

Neid töid rahastab Keskkonna Investeeringute Keskus ja Pühalepa Vallavalitsus.

HIIUMAA AMETIKOOL

Suuremõisa Tehnikum

KUTSUB SIND ÕPPIMA

vanusepiiranguta ja õppemaksuta:

Dokumente võtame vastu kuni 30.09.2008.a

PÕHIHARIDUSE BAASIL

ehituspuusepp (kutsekeskharidus päevases õppes 3 a)
müüja (kutsekeskharidus päevases õppes 3 a)
plastitöötluste seadistamine* (tsükliõpe 1 a)
 ka põhiharidusnõudeta

KESKHARIDUSE BAASIL

floristika (tsükliõpe 2 a)
looduskeskkonna- ja maastikukorraldus
 (tsükliõpe 2 a)
väikesadama spetsialist (tsükliõpe 1 a)

PROFESSIONAALIKS!?

ALUSTA HIIUMAA AMETIKOOLIST!

info telefonil 46 94 391,
 e-post: suuremoisa.tehnikum@smt.edu.ee, www.smt.edu.ee

TORE SUVEKOOL KLOOGARANNAL

18-20 august toimus Kloogaranna noortelaagris T.O.R.E suvekool „Annan endast parima!“ Osalesid noored üle Eesti. Kohal olid ka Palade Põhikooli torekad - Mihkel Vannas, Kaido Sinijärv, Seren ja Janar Köster, Karmen Aasma ja juhendajana kaasas Heli Tuisk. Kohale jõudes saime endale kämpingud ja helerohelised T-särgid. Kui kämpingud kätte saadud algas laagri avamine. Kohale tulid viis torevani, heisati lipp ja laager võiski alata. Järgnevalt hakkas tegevus toimuma pesades e tubades. Kohal viibijad jagati pesadesse, milleks olid: tore, suvekoolis, annan, ennast ja parima. Päev jätkuski pesades tegutsemisega, pesa kaaslastega tutvumisega. Mõlemal õhtul esitas iga pesa ka väikese näidendi neile antud teema kohta. Õhtuti peale näidendite toimus ka tansulka, kus pandi rõhku ka stiilile. Esimesel õhtul oli stiiliks minevik ja teisel tulevik. Mõlemal õhtul valiti välja ka stiilseim juhendaja, poiss ja tüdruk. Esimesel õhtul valiti välja stiilsemaks juhendajaks Heli ja tüdrukuks mind. Teisel õhtul, kui stiiliks oli tulevik valiti stiilsemaks poisiks Janar. Teisel päeval ehk siis teisipäeval tegeldi õpitubades. Suured inimesed e juhendajad pandi ka ühte ruumi kokku, kus neid koolitati. Üks lähedaimaid õpitubasid oli laagriliste meelest foorum teater. Kolmandal ja ühtlasi viimasel päeval toimus enamus tegevusest rannas. Toimusid tuletõrje mängud, täpsemalt tuletõrje olümpiamängud. Mängud olid väga märjad ja vesised. Kuna ilm ei olnud just selline, et tahaks randa minna, ei pannud ka paljud ujumisriideid selga. Tuletõrje mängude lõpus olid aga kõik osalejad nii märjad, et mindi ujuma riietega. Vesi oli vägagi karastav. Õnneks oli võimalus juua kuumat teed.

Siiski oli tegevus rannas nii põnev, et vinguda ja külma tunda ei olnud aega ega tahtmist. Kui laagrisse tagasi mind ja endale kuivad riided selga pandi algas laagri lõpetamine. Lipu langetamine ja lõpumängud. Muidugi hüvasti jätt ja lubadus, et järgmine aasta näeme taas. Laagrist lahkujad olid täis uusi ideid, mis on saadud teistelt torekatelt, kogemusi, rõõmu ning tunnet, et olen valmis uueks kooliaastaks. Muidugi oli ka kurbust, et laager läbi saab ja

paljusid laagrist saaduid tuttavaid näeb alles järgmine aasta. Selleks oli ka põhjust, sest laager oli tõepoolest väga TORE ja lõbus ning uusi tuttavaid ja sõpru sai palju. Palade torekad, kes kohal olid jäid laagriga vägagi rahule :)

Osalejate nimel
Karmen Aasma

Külalised mere tagant!

Juba palju aastaid on Pühalepa valla sõprusvallaks olnud Merikarvia vald Soomest. Eelmisel aastal külastasid Pühalepa valla noored sõprusvalda, kuid nüüd tulid meile külla puuetega inimesed koos saatjatega. 14.augustil külastasid meid Merikarvia 22 liikmeline grupp, kelle eesmärgiks oli filmida ja tutvuda meie vallaga. Puuetega inimeste videogrupp on osalenud mitmetel Soome konkurssidel ja pärjatud erinevate auhindadega. Sadamas võttis külalisi vastu giid Tiit Heldemaa ja valla poolt Heli Tuisk. Tervituskohvi ja ülevaate Pühalepa vallast andis vallavanem Ants Orav Hellamaa Perekeskuses, kuhu külalised esmalt tutvuma viidi. Perekeskuse tööst rääkis juhataja Ene Leigri. Kohtumisse oli kaasatud ka meie valla puuetega inimesed – Leena, Jüri, Siiri ja Mai. Jüri oli kaasas omavalmistatud puidust tooted, mida said huvilised ka suveniiriks kaasa osta ning Leenal näitas erinevaid pehmeid mänguasju, mida ta on valmistanud. Pilk heideti uude veel mitteavatud sotsiaalmajja ning tehti üheiseid pilte. Edasi jätkus

teekond juba tutvuma valla kultuuriväärtustega – Pühalepa kirik, Suuremõisa loss, Hellamaa külaseltsi kiigeplatsi, Suuresadam, Kärkla lennujaam. Keha kinnitamiseks peatuti Soera talumuuseumis, kus alati naeratav Õie tervitas külalisi nende emakeeles ja tegi külalistele muuseumi tutvustava ekskursiooni. Õhtu veeredes tegid külalsied ka peatuse meie pealinnas Kärklas ja oligi aeg hakata tagasiteele mõtlema, sest külalised pidid lahkuma taas mandrile.

Sündis uus Guinnessi rekord

Pühalepa inimesed jäädvustatud ajalukku

Juuni keskel, 14.-15. -ndal kogunesid Eesti, Läti ja Leedu linetantss huvilised Pärnumaal, Audru vallas - Sassi Talli. Nimelt toimus seal Eesti IX linetantsu Festival. Sellest üritusest võtsid osa ka Pühalepa Lustiliste tantsijad. Festivali raames oli kavas püstitada uus Guinnessi rekord ühekordses pikimas tantsurivis tantsimises. Rekordi püstitamise tantsuks oli VARBATANTS. Üritus iseenesest oli väga tore ja hästi korraldatud. Hoopis teine lugu oli aga ilmaga. Vihma sadas vahelduvalt terve päeva ja nii ka õhtupoolikul, kui rekordi püstitasime. Olime sellega arvestanud ja vihmakeebid olid ka kaasas, nii et ilm ei olnud taksituseks. Rekordi püstitamine toimus kella 15.00-16.00-ni. Tants kestis küll ainult 10 minutit, ülejäänud aeg kulus rivi moodustamiseks ja muudeks ettevalmistusteks. Saatemuusika tuli raadiost, mis pidi omal kaasas olema. Muusika oli spetsiaalselt selle tantsu jaoks loodud ja TTÜ meeskoori poolt salvestatud. Tantsurivis osales ühtekokku 2354 tantsijat, kes moodustasid umbes 5 kilomeetri pikkuse rivi. Meie asusime vahemikus 1850-1860. Rekord sai püstitatud ja selle kohta anti meile järgmisel päeval ametlik sertifikaat. Õhtul oli Sassi Tallis suur ühistantsimine. Teisel päeval toimusid töötoad uute tantsude õppimiseks ja varem õpitute kordamiseks. Sellel üritusel käisime valla bussiga, roolis oli Arvo Põld, suur tänu vallavalitsusele ja ka bussijuhile.

Vaprad rekordi püstitajad olid:

Maimu Voolma, Tiiu Apri, Anne Pilv, Helmi Napp, Tiiu Vannas, Ilme Aasma, Milvi Altmets, Taimi Paes, Laine Kiin, Leida Koppel, Virve Maivel – Käina vallast

Tiiu Vannas

19. augustil tulid Pühalepa valda fotograaf Alar Madisson ja Eesti Rahava Muuseumist Maris Rosenthal, tegemist oli projektiga „Eesti tüübid”, mille eesmärk oli tutvustada Eesti mitmepalgelisust ning erilisust läbi fotode. Tegemist oli fotodokumentalistika lavastusreeglitele alluva stsenaariumiga, mille sihiks oli rekonstrueerida meie tegelikku elu. Otsiti vastust küsimusele, milline on kaasaja eestlane, milline on erinevate Eesti piirkondade, erinevate generatsioonide ja rahvuste etnograafiline portree. Pildistatavatel paluti fotosessioonil kanda kas ameti- või igapäevarõivastust, kuid Pühalepa inimestel paluti kanda ka rahvariideid. Pildistamine toimus 3-4 liikmelistes gruppides värskes õhus. Meie valda esindavateks kohtadeks olid Suuremõisa loss, Soera talumuuseum ja Suuresadam.

Fotograaf Alar Madissoni poolt tehtud fotod välitöödel antakse üle ERMi fotokogusse, kus nad on kättesaadavad kõigile huvilistele. Autorõigus jääb fotograafile, tagades fotode sihtotstarbelise kasutamise.

Garanteeriti meeldejääv kogemuse ning kõik dokumenteeritavad inimesed jätavad seega jälje Eesti fotograafia ja -kultuurilukku. Projekti ühe osana toimuvad välitööd kus pildistatakse inimesi. Teine osa on projektil järgnev, nimelt 2009. aastal ehk ERMi 100 juubeli aastal valmib projekti lõpptulemusena välinäitus, kus endise Raadi mõisahoone konserveeritud varemete akna ja uste orvadesse riputatakse kaasaja inimeste fotod, ühtekokku kuskil 120 inimest. Väritingimustes peaks materjalide vastupidavust arvestades näitus üleval olema 7 aastat. Välinäituse eesmärk on näidata Eesti ühiskonna liikmete mitmepalgelisust ja erinevust. Tõenäoliselt kõik fotod näitusele ei lähe, aga muuseumi arhiivis säilitatakse nad igatahes.

Suuret tänud Teile, kes projektis osalesid:

Aune Ork, Maimu Voolma, Taimi Paes, Raili Mägi, Laine Kiin, Maimo Lõppe, Kaljo Enson, Jüri Kerves, Elvi Tabor, Helmi Napp, Evi Paeorg, Johannes Maar

Heli Tuisk

Valla rahvaraamatukogud avatud:

Palade

E, N 9.00 — 15.00
T, K, R 10.00 — 18.00
L 10.00 — 14.00

P suletud

Hellamaa

T - R 9.30 — 17.30
L 11.30 — 15.30

Käsitööring N 11.00 — 13.00

E ja P suletud

Suuremõisa

E, K, N, R 12.00 — 18.00
T 10.00 — 16.00

L ja P suletud

INFO NOORKTKASTELE ja KODUTÜTARDELE

Ootada on järgmisi üritusi:

20 september - sportpüssist laskmise õppepäev
Kapastos. Noored võivad osaleda ja harjutada
laskmis. Algas Kapastos kell 12.00.

11-12 oktoober - KL õppus objektikaitse. Oodatud
on osalema 8-9 tk vanemaastme noort alates 8-9
klassist.

18. oktoober –KT ja NK sügisene ekskursioon Ida-
Virumaale Valaste juga (kõitega platvormilt alla
laskumine), söekaevandusmuuseum.
Lahkuksime 18.10.2008.a. kella 16.30 laevaga ning
tagasi kas 18.10 õhtul viimasega või 19.10 2008.
Liikmetele osalustasu 350.- ja mitteliikmetele 500.-
sest Valaste joalt laskumine (45m) maksab 350.- eek
inimese
kohta.

Osalemise soovist KINDLASTI teada ette
VÄHEMASTI
1 NÄDAL ENNE ÜRITUSE
ALGUST

Kontakt: heli.tuisk@pyhalepa.hiiumaa.ee
tel: 51 45 365

Toimetulekutoetuse avalduste vastuvõtmine toimub 17. septembril kell 9.30 kuni 12.00
Suuremõisas ja
kell 13.00 kuni 14.00 Palade spordihoones.
Töötute kogunemine Hellamaa Perekeskuses 18. septembril kell 9.00.

Hellamaa Perekeskus teatab

* 24. septembril kell 12.00 arutame ühiselt uue hooaja plaane, ootame teie ettepanekuid ja uusi aktiivseid
kaasalööjaid.

* 29.septembril tähistatakse Sõru sadamas rahvusvahelist eakate päeva .
Palume registreeruda hiljemalt 24.septembriks Hellamaa Perekeskuses tel. 4694630

* 8 oktoobril kell 18.30 toimub küladevahelise mälumängu 1 voor

MõisaProuad kutsuvad

MõisaProuade tantsurühm alustab oma
tantsulist hooaega 7.okt.
oodatud on kõik
tantsuhuvilised naised, kes soovivad liigutada
keha ja vaimu.
7.okt.kell 17.30 Suuremõisa võimlas.

Proovid hakkavad toimuma
teisipäev 17.30-19.30 ja neljapäev 18.00-20.00

Üldfüüsiline treening

Suuremõisa võimlas on üldfüüsilise treeningu
ajad
teisipäev ja neljapäev 16.15- 17.45

Treener on Tiit Madalvee

Valla koolides alustasid esimeses klassis

Suuremõisas

**Lili Marlen
Sander Miller**

Paladel

**Aas Sten
Kivila Angelika
Kokla Jannela
Pere Anni
Piil Greete
Põldma Ander
Teigar Karl-Erik
Toome Aditi
Välba Ott Oskar**

Pühalepa vallavalitsus kutsub

**SIIRI SISASK - OMA
LAULUD**

**kontsert Suuremõisa
lossis**

8. oktoobril

kell 19.00

Pilet:

**täiskasvanutele 50.-
pensionärid, õpilased 25.-**

Hiumaa Ametikoolis
septembris alustavad tasulised kursused:

Töökesekkonna volinikud (24 tundi)
Väikelaeva juhid (80/120 tundi)
Esmaabi koolitus (16 tundi)

Oktoobris

inglise keel kuupäevadel 15, 16, 22, 23, 30.okt.

Meie valda sündinud

27.juulil sündis Heli Hahndorfi ja
Kalle Talvi perre poeg **LAUR
MARTIN**

08.augustil sündis Tuuli Saartoki ja
Ott Pähna perre tütar **KEITI
KRISTELLE**

17.augustil sündis Kristi ja Marko
Tõnuristi perre tütar **ROMI**

Õnnitleme vanemaid!

Meie hulgast lahkunud

ELVI PÕDER
27.augustil

**Avaldame kaastunnet lahkunute
omastele**

**Pühalepa Vallavalitsus ja
Vallavolikogu õnnitlevad
septembrikuu
juubilare ja eakaid sünnipäevalisi**

**VILLEM ALT
AILI PRUUNLEP
GUIDO PUUSILD
HILJA TENDERMAN
AINO UNDU
HELJO NAUR
UDO NUKKI
ELLEN NAUR**

Palju õnne!

VÄRVIKAMPAANIA 2008

**Kampaania kestab
15.maist - 15.septembrini**

Vallavalitsus väljastab Pühalepa valla
elanike registris olevale vallakodanikule
pitsati ja allkirjaga värvipassi, kuhu
märgitakse värvitava objekti asukoht ja
orienteeruv vajaminev värvikogus või
värvitavate ruutmeetrite hulk.

Pühalepa valla kodanik saab värvipassi
alusel Faasion OÜ kauplusest Vivacolori
välisvärvide jaehinnast 30% allahindlust.

Info telefonidel

463 6840, 463 6846

Lugupeetud valla koerte ja kasside peremehed !

Sügis ja halvad ilmad on kätte jõudnud, seda tuleb
arvestada ka oma kodulooma silmaspidades. Ära
jätta teda õue külmetama ja omapead, hoolitse tema
eest !